

dovala i ona je izginula u vatru našeg topništva. Neprijatelj je očito pretrpio velikih gubitaka.

Tri neprijateljska avijacičara su jučer bacila deset bomba na otvoreni grad Freiburg u Badenu, koji ne leži u području operacija. Stete nije bilo. Stvar se samo radi toga ovde spominje, da se utvrdi činjenica, kako se je naš neprijatelj još jednom, kako već tako često od početka rata nabacivao na jedan otvoreni grad, koji ne leži u području operacija.

Berlin, 11. decembra (DU). U Flandriji smo napredovali. Zapadno i istočno od Aragona naprijateljske topničke pozicije su dobrim uspjehom pobijane. Francuske navale u Bois de Prete zapadno od Pointe Moussona bile su suzbijene.

Berlin, 12. decembra (DU). U Flandriji su Francuzi jučer navalili u pravcu istočno od Langemarka. Bili su suzbijeni i pri tom su izgubili oko 200 mrtvih i 340 zarobljenika. Naše je topničto bombardovalo kolodvor Ypres, da smeta kretanjima neprijateljskih četa. Kod Arrasa smo napredovali. U okolicu Souainu i Perthesa Francuzi su opet navalili, ali bez uspjeha.

U Argonskoj sumi Francuzi su pokušali nakon čisto pasivnog držanja od nekoliko sedmica da izvedu nekoliko navalna, ali su svadžiši tako suzbijeni. Naprotiv njemačke su teće zauzele jedno važno francusko uporište složeći se lagumom. Neprijatelj je pretrpio teških gubitaka na mrtvima i zarobljenima, a osim toga mi smo ih 200 zarobili. Kod Apremonta i jugoistočno od St. Michela bilo je više francuskih navalnih suzbijenih, kao što i na Vogejskoj kosi u području zapadno od Marckirha.

Berlin, 13. decembra (DU). Nakon što su promašile francuske navale kod Apremonta i jugoistočno od St. Michela, ne prijatelj je juče u navelu u širokoj fronti prema Flirou (oko St. Michel-Pont-a-Mousson). Navalna je za Francuze svršila sa gubitkom od 300 zarobljenika i velikim brojem mrtvih i ranjenih. Naši gubitci tom prilikom bili su od po prilici 70 ranjenih. Inače je ostali dio dana prošao običeno mimo.

Berlin, 14. decembra (DU). Slabe navale Francuze proti jednom dielu naših pozicija između Maize i Vogeta bile su tako odbijene. Inače nema se što važnoga izvestiti sa zapadnog ratišta.

Berlin, 15. decembra (DU). Francuzi su jučer utaludno napali na više mjeseta. Navalna proti našim pozicijama jugoistočno od Iperne izjavljiva se s velikim gubitcima po neprijatelju. U krajevinu Aily Apremont (južno od St. Michela) Francuze su bijeli zauzeli naše pozicije delverostrukom navalnom. Navalne se izjavljive.

Bojevi u Vogezima još traju. Prigodom ponovnog zauzeća sela Steinbach (zapadno od Sennheima) zarobili smo 800 ljudi.

Turska u ratu.

Carigrad, 10. decembra (DU). Jedan pogranični odjel zauzeo je Tauškerd u Kaukazu sjeverno od Oltiju. Naše teće, koje operiraju na granici Aserbejdžana, napredovali su do Somajske i Džihari, dva mesta ležeća zapadno od vilajeta Van.

Carigrad, 14. decembra (DU). Glavni stan priobčuje slijedeće: Na granici Vana treju suko bi među ruskih četa i naših odjela, dočim smo mi na boljem. Rusko konjanstvo napalo je naše konjanstvo kod Saraja na perajakoj granici. Naši na padaju okrunjeni su uspjehom. Rusi bili su suzbijeni i raspršeni.

Lovčenu. Uz ostalo u tom se izvještaju kaže:

Jednog jutra ušla je u Boku Kotorsku jedna velika austrijska flota ladja. Ladja zaustavila se pri ulazu u Tivatski Zaljev, daleko preko deset milja u uzdužnoj crti od lovčenskih baterija. Francuski topovi nisu hitnili preko deset ili jedanaest kilometara, tako da je ladja bila u najboljem položaju. To se dade zamisliti, t. j. da može napadati, a da ne bude napadnutu.

Na temelju podataka, sto ih joj pruži zapovjedništvo tvrdjava, u vodstvu avog "Drachenballona" i na temelju još sigurnijeg traga, sto ga je pružao crni prah francuskih baterija, koje su tako odavale svoj položaj, lagja je otvorila paljbu. Francusko-crnogorske sile su sredstvima, što su imale na raspolaganje, nisu mogle da se uspješno opiru toj valci. Ladja nije nikada učestalo pucala. Za dva tri dana ispalila je 16 hitaca u jutro, 10 pri za padu, a nekoliko u noći, za tim je ostala skoro uvijek u tišini, ali ono malo hitaca bilo je udešeno izvršnim nišanom. Bile su to granate, koje nisu nikada eksplodirale uzalud.

Prvog jutra u jedan sat sa šest ili sedam hitaca ladja je porušila posve jednu poziciju, na kojoj se je nekoliko sedmica bilo radilo, raspolažila je na dvoje jedan francuski top najvećeg kalibra i poubjivala je nekoliko topnika. Slijedeća vjetri i noći napravila je znatnog kvara, a sutra dan u jutro obnovila je hiltice jednako uspijehom. Pokušala je postav jednog topa velikog kalibra, ostići teku jedan manji top i pojavila još nekoliko topnika. Sedat je vojnica u jedan put samo bilo ranjeno. Tako je ladja najdanput postala gospodaricom položaja. Pucala je skoro sama i odanje iz nizine na dan zaljeva dominirala je apsolutno Lovčenom.

Položaj je bio kritičan i posve jasan. Nadmet samog topničtvu na ladji nad francuskim topničtvom, postavljenim na Kuku, bila je odlučna i neosporiva. Francuzi su odgovarali pucanjem proti Vermaču. Toje bila najveća ofenziva, što su je mogli poduzeti, to je bio jedini način borbe, što im je preostalo, ne mogavši se drugačije takmići sa nedostizivom ladjom. Uzalud su savjelovali zapovjedniku francuskih topova, da odustane od daljne paljbe proti neprijatelju, posto je izazvao pöršicu reakciju. Istom kada mu je kralj Nikolaj naredio da prestane, on je poslušao.

Sada je Boka u razdoblju mira. Moral je austrijskim četama bez dvojbe mora da je izvrstan. One su sa svojih niskih pozicija uspijele da usutkuju neprijatelja, da ne nametnu završetak bombardovanja do neizvjesnog vremena ili možda za uvijek sa visokim pozicijama. Radoje obavljene velikim i dugim naporom, topovi preneseni gori velikom inukom, sve namjere i nade, sve je to izgubljeno. Boka je porasla Lovčen.

Ispod mora.

"Neue Hamburger Zeitung" donosi par listova, koji pisi sudjelovali su u ratu u podmornjačama. Iz tih pisama vadimo ovo: U nedjelju večer bilo je iznenadno javljeno: "Moje bistro, odmah van! Pojavili su se neprijateljske ladje!" Ali ništa putnje bilo nije. Oko 12% po noći bili smo po crticama 80 met. duboko u moru, te je sve moglo mireno spavati, jer tu dolni nemože vam nitko ništa. Na periskopu mogao sam motrili, - kako su se vani nagnjale ribe. To je došlo od svjetla. Slijedeće jutro bili smo tvrdno uvjereni, da ćemo doći medju neprijateljske ladje, jer nad nama je bilo čuti vrtenje elica; nu, to su bile naše izvidne ladje, koje su se jako začudile kad smo se pojavili. Vratili smo se opet kući, gdje smo se počinili jednu noć. Drugi dan smo opet spustili 22 met. duboko u more, te smo morski bditili, jer je čun slabo letao. I taj put bilo badava. Ovih dana napali smo pak engleske rata-

reće torpede, koji su nas opazili, jer je s naše strane bio bitac. Oko deset torpeda učinjala nasrnulo je na nas i krizalo nad nama. Hjeli su nas povrgli, ali su bili preduboko. Ipak je to bio strašan moment, jer smo bili u neprestanoj pogibelji. Ali doskora smo se namjerili još na gore. Iznenada začujemo kako vani štropotajući i žični konopi te struku o naš čun. Došli smo medju mine. Srce nam je počelo kako kucati te se imamo zahvaliti jedino tome što smo se još nalazili dosta duboko. Tko zna, možda bi bilo par centimetara više dosta da zadjenemo o mišu, koja bi u par sekunda pretvorila naš čun u nista. Tako smo se ostrugli samo o lance za koje su bili pridržani mine. Ali to još nije bilo dosta. Kad smo se vratali slijao je morem još silni vjetar. Jedan veliki val polisnuo nas je iznenadu u dubinu. 56 metara bili smo već duboko pod morem i kad je manometar dubljine označio 57, onda smo odahnuli, jer se je čun počeo opet polako udizati. U 11 sati po noći smo se vratili na svoje mjesto, razumije se kako izmorenji. Krub nam je bio već aplješnivo i tri dana smo živili od tvrdoga kruha.

O borbama na južnom ratištu.

Zadarska "Hrvatska Kruna" donaša slijedeći interesantan izvorni dopis o borbama na južnom ratištu:

Marsirali smo. A kako? Dan i noć. Put se ne gleda kakav je. Rat je! Gledam samo da možes prodrijeti. Kad se možda ni koza popela na bi, tud ćemo se mi protući. Kad tomu noć, tamno ko u rogu. A sumu! Ne vidis druga pred sobom. Hajde još vojnik preskocić će krug, potok; al kina pušta s natovarenim konjima. Zavali se. Noć. Ne vidis. Kisa po tebi. Rad konja stat morala vojska. Začepilo put. Nisi ga još digao — strmoglav se do par čas drugi. Vojnika umorsa, pospana, pa sjedne na cestu. Da je mokro, blajšivo, to se ne gledat. Pravo oficiru, pravo vojniku! Dok tamo u onom ždriju — razložare — opet natovare. Čovjek upotrebi tu par časa, pak zaklopiti oči. Nisi ih ni zaklopio i čuješ: anschlissen — zatvori — spoji. Tako sto put na noć: baci se, pa opet se digni. Borme jednom zaklopih malo bolje oči — naši otisli. Razkrizje je. Kad sad? Bit će pošli ovuda! Učinio dvadesetak korataje — nešto mi doslo pod nože. Rekoh evo ih. Posjeli opeta. Wer da? Ne javlja se nitko. Tko je? Nema odgovora! Uzgaj žigicu. Mrav Crnogorac! Prez gola, sva krvava. Razkratio ruke, razvalio uestu! Ugodno mi baš nije bilo! Stadoh. Prisluškujem. Sve tih. Najednom čuti desno od mene: Auf! Anschlissen! Provalem se kroz sumu. Stadoh! Prisluškujem topot nogu. Blizu sam. Do malo eto me opet u jatu! No baš tako i ne bilo. Par ljudi samo. Strovali su niz strminu konj, pa se jedni kline, da ga izvuku na gore. Gdje su naši? Odošli tim pravcem. Pomogoh im izvuk. Svakud mimo, sivo. Morate znati, da smo otečivali napadaj. "Komitati" i ovdje i onđe. Ide se oprezno. Dod, osmo u mjesto X. bez da smo nagrajasli. Upali i vatrui. Dva dana prije bili tu navalili Crnogorci. Rupe od kugala na zidovi ma to potvrđuju! Na jednom: hitac s ove, hitac s one strane. Nekoji se već bili i zavallili ispod centle. "Alarum, alarum!" Cuje se poklik. Gasit vatru! U tili čas, sve valje ugatene. Potelejje kompanije na zapovijed komandanta — straka na svoju stranu — tren po sredji. Sve bilo spremno za boj. No napast ne će te veći; hode druge. I opet pri moru. Suma gusto s lijeva, s desna; ide viško uz brdo gore. Povorka duga. Poželo se dojavljivati: "Poroz — komitati!" Nije prosto ni o čase: Zapucali odgor. "Odmjenom ustrati do hiljadu hitaca. A noć je. Počelo praktanje pušaka — zvijđaju kugle! Nasjednom čuješ: artillerija napred! K tomu leti natrag ne-

koliko konja ko pomamni — nekoji pogodjeni.

Ne pitaju mesta: Nisi li bre, da umaknes: Gaze! Pučnjava traje — čas stane, pa iznova. U to: na sav mah topovi se vuku napred. Uzkomalo se sve. Braćo moja. Pentoburaka šuma! Takav bio položaj — pa i gon. Mi napred. Poslane patrule u šumu. Ja s Dr. P. i D. F. Za streu gubitaka malo. Nekoliko ranjenih — mrtva dvojica. Ne vidis ništa — tako tama! Pitamo: Je li tko ranjen? Evo ovdje! Doktor ima električno svjetlo. Posvetli: leži sav u krvi — moždani mu vire. Hochwürden, moribundus! Stola na njemu pripravna, u ruci sv. ulje. Prikloni se k njemu. Šapte mu na uho, da se kaže. Odričešo daje. Sv. uljem maže. Ode daje. Svi u stisci mučke napred. Otekujemo svaki čas ozgor napadaj. Noć je. Tko te ubi? Noć! Napokon potelo i svitati. Svima odlanulo. Ako te doći sada sva Crna gora! No, vidiš vode iz sume jednog komitata. Mlad Crnogorac, bit čemu dvadeseta. Taj je jedan od onih, što nas je noćas napao drugim pošlo za rukom uteći. Mol, da mu se oprosti. U ratu, ne prasla ni brat bratu! Prolio on našu krv, iz busije sa drožinom navalio — i to čekao noć! Gledam: vode ga dvojica vojnika — opet u šumu. Izvršit će malog starjetine. Kad bili poodaljeni. Čujem gdje mu kažu: Klekn! Ne hijede. Puknu hitac: Pade ničice — golov je. Pioniri iskopaju jame, pokopave ga. Obocišu malo tu; onda dalje. Druge su regimete pred nama. One slobodje neprijatelja, mi smo od rezerve. Cielo kolovož bilo tako. Neprijatelj biježao uvek natrag. Kad bi došli u taku bližinu: "U jutro će se otvoriti vatra!" rekli bi, al da noću, već bi neprijatelj odmoglio. Idi dalje! Penji se uz brdo, sputnaj se niz brdo — s ove strane, s one strane bukve. Smeta li konjima proći: sice. Tu i onđe vidis mrtva Crnogorac — Srbijanca. Bilo tu kredeva. Ne imaju vremena pokupati oni, pokopasmo ih mi.

Prijateljstvo u ratu.

Tamo negdje blizu Verdave bili su se ruski i njemački vojnici tako približiti u bojnim jarkima, da je bilo tabko čuti razgovor u jedne strane na drugu. Kad je već dugi dnevni boj, utihnuo je za neko vrijeme grmenja topova. Ted je jedan Poljak, koji je ležao u njemačkom jarku i već prije opazio, da se u ruskim grabama naproti njemu krije neki poznati mu vojnik, brzo zaviknuo prema onom mjestu: "Niech bedzje pochvalony!" — Sa ruske strane začuje se odgovor: "Na vicki vekov! Što je? — Nemate cigareta?" — Da, dobit ćete. Ali sibice? — Tih imamo dosta. Poroz!" — i zrakom su novjeste neprijateljskih krogala pretežje dve statuljice, jedna sa cigarama a druga sa sibicama. Vojnici su zapušili i stali se medju sobom targovati. Kasnije doznate da su bratuci, sinovi dvoju sestara. Jedna je ostala doma u Novročevi, druga pak se je udala preko granice u režku Poljskoj. Dakle djeca tih sestara upoznali su se na ratistu kao neprijatelji.

Poslušni elgo.

Kad se je izabrilje kod Lublina nasta vojska povlačila na nove pozicije zapovijedio je kapetan vojnicima, da bi malo brže išli. Medju vojnicima bio je i ciganin iz Hradiske, koji se je za povlačenje tako zaureo, da je dočarao sve do svoje kuće. Njegovi ciganski susjedani sa čudom su promatrali svog zemljaka, pa kad su ga upitali kako je došao doma, odgovor: "Gospodin kapetan je zapovijedio bijetati". A kad su ga upitali kako si pak bio doma dočarao odgovor: "Isto sam dragi moji jutros za suncem". Drugi dan su tog poslužnog cigana poslali natrag — ali ne za suncem.

Sličice iz rata.

Ušutkane franceske baterije na Lovčenu.

Talijanski list "Corriere della Sera" priopćuje pismo o austrijskoj akciji proti

Razne vesti.

Iste dužnosti — ista prava.

Osimadne imalo je odlučiti vrhovno upravno sudiste u Beču o tom, da li mogu biti i učiteljice članicama c. k. kotarskog školskog vjeća. Vrhovno upravno sudiste izreklo se je, da mogu biti, što je pravo — jer iste dužnosti zahtijevaju i ista prava.

Božićnica u Velenju Lošinju.

Učenici i učenice škole i zabavista Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru u Velenju Lošinju, pribređuju u nedjelju dne 20. o. m. božićnu zabavu, u prostorijama mjesne Hrvatske Čitaonice.

Dobrovoljni darovi primaju se sa zahvalnošću.

Cist prihod namjenjen je siromašnima učenicima ove škole, čiji hranitelji se naže na bojnom polju.

Našim pomorcima do znanja.

Putujući nautički učitelj za daljnju plovbu u Istri i Dalmaciji pomorski kapetan g. Vjekoslav Adamec drži sada o svojim struci predavanja u Dalmaciji. Zatim će držati ta predavanja tamo, gdje se za ista prijavi veći broj pomorceva. Radi toga preporučamo toplo našim pomorcima uz istarsku obalu da se dogovore i za takova predavanja kod svoje pomorske oblasti prijave te se s istim sto obilježe okriste.

Božićni darovi iz Amerike za sirotčad ratnika.

Pobudom američkih novina sakupilo se je u Americi božićnih darova u vrijednosti od 11—12 milijuna kruna za sirotčad ratojućih naroda u Europi. Praktični Amerikanci ukrcali su svoje darove na veliki parobrod „Jason“, koji je le darove bezplatno doveo u Europu. Ti darovi sastoje ponajviše u igračkama i odjelu za onu siromašnu dječiju europskih naroda kojoj su otčevi pali na bojnom polju boreći se za svoju domovinu. Od tih darova mogu dobiti i ona siromašna djeca, kojih su otčevi na bojnom polju. Parobrod „Jason“ iskrcao je najprije darova za englezku dječiju u Englezkoj pak u Genovi za dječiju naroda Austro Ugarske i Njemačke; u Marsilji za dječiju Francezku i u Belgiji i konačno će izkraci darove za dječiju Rusije i Srbije. Darovi božićni porazdilići će se većinom putem američkih konzulata u Europi, a posredovati će pojedine vlade, namjestništva, kotarske oblasti itd.

Biti će bez dvojbe i u Istri siroti, koje su izgubile branitelje na bojnom polju. Za one dušni su inteligentniji naši rođaci, u prvom redu gg. svećenici i učitelji da se zauzmu kod predpostavljenih oblasti. U ovo doba godine u današnjem tečkom položaju doći će sirotčadi svaki darak dobro. Takova sirotčad neka se prijavi kod občinske oblasti, kod c. k. kotarskog poglavarstva, koja su dužna zauzeti se za siromašno pučanstvo.

Pomožite našoj Družbi.

Kavateljstvo Dražko sv. Ćirila i Metoda za Istru u Opatiji primilo je u drugoj polovici studenoga ove priloge: G. Dr. V. Reiner, Karlovac K 20. Družbina područnica, Ferenci K 100. Zadržani Sa-vez, Split K 100. G. Leonardo Tomasić, Opatija pribor akrabice K 10-78. Hrvatski Putni Stedionica, Zadar K 20. Općinsko Poglavarstvo, Stara Gradiska K 10. Sakupljeno kod g. V. Kinkeli u Rukavcu K 12-90. G. Josip Gratić za Područnicu u Bermu K 42-60. Družbina Područnica, Baška K 10. Optina Kastav K 150. G. Ivan Šertić, Josip Lulić, Volosko K 2. Hrvatska Seljačka Zadruga, Sinj K 100. Općina Županja K 10. Riječki Novi List sakupljenih K 100. Posuđnjica Volosko K

370. Posavska Štedionica DD. Sisak K 100

G. Dr. Gjuro Pečarević, Volosko K 50. Upravna Općina, Nova Gradiska K 100. Općina, Kistanje K 60. Općina, Brodski Stupnik K 20. Općina, Krap, Toplice K 10

Živilji darovateljili Naprzed za istarsku Družbu.

Željezni prsteni „Srebrnog Križa“ i počasni znakovi „Crvenog Križa.“

U ovdješnjem pišarni Crvenog Križa, S. Polikarp br. 204, mogu se i nadalje dobiti dnevno od 9—12 pr. podne i u radnim danima također od 2—5 po podne izvorni prsteni Srebrnog Križa s nadpisom: „Zlato dadoh za željezo 1914. A. S. K.“ u zamjenu dragocjenosti ili iznimno uz gotovinu od najmanje pet kruna.

Istotako mogu se tamo u naznačene satove dobiti formulari molba za podjeljenje počasnog znaka 2. razreda im se platiti iznos od 1000 K na jedan put ili 50 K godišnje, za srebrnu počasnu kolejnu 300 K na jedanput ili u tri jednaka godišnja obroka, a za mijedene počasne kolajne 100 K najedanput ili 5 K godišnje. Povrh tog im se za počasni znak platiti za jedanput pristožba za podjeljenje 100 K, za srebrnu počasnu kolajnu 20 K, a za mijedenu počasnu kolajnu 10 K nakon obavještaja.

Baška za naše ratnike.

Iz Baške nam pišu:

Čitajući u raznim novinama, kako se marljive ženske ruke žure, da što više loplog odijela priere za naše ratujuće vojниke, sjetio sam se nekoliko ljepljih pribora, koje sam prigodom kratkog boravka video u ubavom mjestuštu Baške na otoku Krku.

Prolazeći jednom od glavnijih ulica opazio sam sjedoglavu staricu, koja na stubama prede. Zaustavim se i zapitam ju: „Zar nemate mlajih za taj posao?“ a ona mi na to: „mladji su za poslon, a ja već odavna i rado predem za naše bržne vojnike.“ — „A koliko Vam je godina dodam ja.“ — „Gospodine već nosim devet križa“ odgovori starica. Spustio sam oči i pošao dalje obalom. Idući tako približio sam se nekom starcu i starici, koji živahnog razgovaranju, te starica napokon još glašnije reče: „pazi da to ne izgori!“ Promatrajući bolje što bi to moglo biti opazim veliki kolao sa vrijesom vodom ispod kojeg je nalozena vala. U to pristupe dvije mlade žene sa kostarama na glavi punima vuna, a lice im odavalo tra gore plaća, tad jedna uzdahnjući reče: da Bog da re nasi vojnici s ovom vunom stope. Ovdje su parili vunu, a na drugom mjestu mladji su ju isparivali i susili na obalu. Doznao sam, da je kod tog posta bilo zaposteno mnogo ruku, jer se mnoga tega sabralo. Upozoren sam bio od nekog znanca, da pogledam lep pri zor u školskoj dvorani, gdje se već duže vremena pripravlja preduvo. S dozvolom stuplim u lejpu i veliku prostoriju puno raznolikih glava, gdje se sve vrati od posla u raznim skupinama. U jednom kutu vidi se nekoliko starica (od kojih jedna gluba), gdje pripravljaju preduvo, u drugom kuta našljaju se djevojke i žene koja će ljepe proći, a u trećem slatu se opelčata vuna u kudjelje, koje se imade parozdijeliti. Kazali mi, da u već dolaze većinom majke, koje kroz dan radi velike obitelji ne mogu doći. Na ovim svim licima opašat neku tugu, jer im gotovo svima misao tamodaleko na bojnim pojama, gdje su im ljubljeni muževi i sinovi. Sav ovaj rad nadgleda i vodi revna učiteljica i tesi sve ljubezničkim riječima, a desto znači i zapjevati Gospu u čast, pa im to onda olakta tugu i bedru ih u radu. Bio sam razdražan videći sve ovo

i ostalo mi duboko u pameti, jer sam se uvjero koliko ljubavi goji naš naš narod za naše ratnike.

Bereč za naše ratnike.

Iz Bereča nam javljuju 8 decembra: Za naše vojnike u ratu sakupio je naš školski sabirelatljivi odbor ljepljih darova, koji su se postali na određeno mjesto i to: 120 para vunenih čepova, 1 maju, 30 para rukavica, 36 para zapesnicina, 20 para dokoljenice, 14 kapa i 60 kapa za noge. Darovali su učenici i učenice ove pučke škole, zatim pučanstvo ovog školskog okružja, kar i mjesno školsko vijeće. Radnje obavile su učenice ove pučke škole, kao i druge djevojčice pod nadzorom naše marljive gospodnjice učiteljice.

Ljepa hvala darovateljima, te svim koji su pripomogli u radu, a također školskom sabirelatljivom odboru, koji je neutrođivo radio.

Lijepi je ovo dar za naše mjesto.

Pučka knjižnica u Pazinu.

Na svim poljima i granama našeg života ima utjecaja ratno stanje i to se opaža negdje više a negdje manje. Razumije se, da bez trg utjecaja i posljedica nije ostala ni gori spomenuta knjižnica, pak stoga želimo ovdje podati kratko izvješće o stanju ove knjižnice prije započetog sadašnjeg svjetskog rata i tijekom istog.

U prošloj društvenoj godini opao je broj isposudjenih knjiga, pošto se sada djaštvo u Pazinu u manjem broju služi ovom knjižnicom a s druge strane i za, jer je u zadnje doba bilo čestih promje na u osobi knjižničara. U ovoj društvenoj godini, koja svršava koncem mječeca Jula, imala je knjižnica 95 citaoča, koji su isposudili 1030 knjige. Od postanka knjižnice bila je najplodnija godina 1911—12. u kojoj se je izdalo 1531 knjiga.

Knjižnica želi je i u pravilu društvenoj godini povećala se novim djelima, te današnji broj 1610 djela u preko 2200 svraka. Knjižnica drži uz hrvatske i slovenske revije i „Zabavnu knjižnicu“, izdanja hrvatskog, hrvatski i slovenski Matica i izdanja Jugoslav. akademije.

Rako je već gore istaknuto, to je sadašnje ratno stanje imalo utjecaja i toliko na ovu knjižnicu, te se u mječecu augustu izdalo tek 13 knjiga, pošto su bile prostorije knjižnice po mječecu odstupljene u vojničke svrhe.

Usprkos sadašnjem stanju i usprkos tome, da dajući kroz sadašnje vrijeme ne uzima knjiga, to se ipak izdalo u mječecu septembru 40, oktobru 42, novembru 50 knjiga.

Ako jest nastao zastoj u djelovanju ove knjižnice u zadnje doba, ali se ona zasvim tim konstalno razvija, te nastoji sa svojim malenim čednim prihodom da nabavlja potrebile knjige, da barem donekle odgovori svojoj zadaci, sto ju ima u gradu Pazinu.

Na našoj javnosti je, da se i oje ajeti u ovim teškim danima!

Štivan na otoku Cresu.

(Odlazak popa Iva Kremenića). Ovih dana je dana ostavio naš nezaboravni pop Ivo Kremenić, budući premješten u Vrbnik. Nama je time nanešena velika nepravda. Pop Kremenić bio je neumoran radnik u vjerskom i narodnom pogledu. Za njegovog devet godišnjeg boravka, Štivan je mnogo napredovao. Njegov se rad svuda opata, ali još se sada više opata njegova manjkavost. On se držao one: vježbe zbori, više tvari. — Podignuo nam je mnoštvo novca, ali i mnoštvo potrebito gosp. Irgosacko društvo, koje je pod njegovom upravom bilo vrlo krenulo napredovalo, te smo upravo ove godine mogli urediti i društvenu zgradu, koju su može i staklo ljepe mjesto ponositi.

Pusujinica, koja je i opel njegovim na stojanjem ustrojena, te kojoj je bio on predsjednikom, — započela je baš svoje djelovanje, a vidjelo se već unaprijed, da će njezin rad biti vrlo koristovan na samo za Štivan, već i za cijelo cresco jugo.

Radio je i na tom, da se podigne zadržani mlini. Uspjelo mu i to. Mlin se kupio i sazidale se potrebne prostorije.

Jos bismo imali mnogo toga spomenuti, što je on za nas učinio. No, dosta je da smo spomenuli glavnije stvari.

Ali sada nas hvata neka zebnja! Kad smo ga najviše trebali, on nas je morao ostaviti. Odlaškom njegovim gledamo već unaprijed propast svih spomenutih zadruga. A tko će tome biti krv? — Mi smo se još prije njegovog odlaska pozurili do nadležnih faktora, ali to nam ništa nije помогlo. Molimo stoga ovim putem, da nam se povrati našeg obilježenog popa Iva, e bi se tako predusrela toj našoj strašnoj katastrofi.

Tebi se pak pope Ivo najljepše zahvaljujemo na svemu što si za nas učinio, te Ti želimo sretan boravak u novoj postojbini uz nadu, da ćemo Te doskoru u našem krugu vidjeti. Pozdravljaju Te Trojici zahvalni Štivanjari.

Smrt mlade Hrvatice.

Veli Losinj 30. studenog 1914.

Danas na koncu mjeseca posvećenom usponu pokojnika, u dobi godišnjoj ka da evatu tužni krizantemi, predali smo majci zemlji smrte ostanke mlade Hrvatice Kvirine Lazaric kćeri rođoljubne obitelji Ivana Lazarida, preminule u svijetu svoje mladosti. Kruta boljetica oteća nam je nenadano u naše sredine. U njoj su razvijeni roditelji izgubili nenadokidivu kćer, mi drugicu i prijateljicu, a veleselski Hrvati jednu od svojih najvrijednijih radnica u narodnoj njivi. Pokojnici bilo je tek 19 godina, našla se je u naponu svoje snage, pa tko ju je vido pred nekoliko mjeseci, kada je evata bježnom mladostu, ne može se spriglijeti s krušom istinom da naše Kvirine već nema među nama. U narodnom pogledu bila je svijesna rođoljubkinje, zanimala se osobito za naše ljepe štivo, a u vratu društvenom radu bila nam je desna raka. Sprovod prisustrovalo je cijelo mjesto, a svadje oko oravilo se, kada smo se morali konačno odijeliti od naše mile i dobra Kvirine.

Kvirino, Veloselski Hrvati Žalju Ti ovime svoj zadnji pozdrav. Tvoj lik, uspomena te Tebo ostati će medju nama trajna.

Laka Ti bila ljubljena hrvatska grude, a ucviljenim roditeljima naše sautešće!

Iskaz darova

prispjelih c. k. kotarskoj Poglavarstvu u Puli i to:

a) za obitelji poznanih vojnika: sakupljeno po Monsignoru Pin-dulici od topljana u Br-hanu K 120—

b) za Božićnica vojnicima: sakupljeno po Šupeup. Franu Liviću od ūpljana u Filipanu. K 70.— darovač Valentić Ivan, prodavač duhanu . . . . . K 200—

Ukupno . . . . . K 200—

Dvije pjesme

u spomen mobilizacije istarskog narodnog ustanka godine 1914.

Pod tim naslovom izlaže su u knjizi dve pjesme, u kojima se vrlo lijepo pučki stihovima opisuje polazak istarskih pučkih ustaša u Pazin, životanje tamo i polazak u Pulu.

Te pjesme je u stihove slotio Miholjuk, pučki ustaša sada a inace posjednik poljodjeljac i občinski glavar u Sonjani u kraj Pule.

Knjitica stoji 30 filira a prodaje se u tržnici Laginja i dr. u Puli. — Pjesmice su zgodne i za pjevanje te se same od sebe preporučuju.

Vojnički kazneni branitelj

odvjetnik

Dr. Lovro Scalier

Imade svoju pisarnu i stan
u Puli — Narodni Dom, II. kat
(Viale Carrara br. 3).

SENZIONALNA POJAVA PRIRODE
XX. VIEKA.

BADAVA JAVLJAM SVAKOMU MOGUĆNOST
IZLJEĆENJA SA MOJIM DOBRO OČUVANIM
SREDSTVOM OD BOLESTI PRSI, ASTME I
KAŠLA.

MOLIM POLOŽITI MARKU ZA ODGOVOR.
D. WACOVSKY, PLZENJ (ČEŠKA)
POST. PRETINAC 150.

Raini Bočić 1914.

Nagrada svakomu

tko traži i nadje!

Za odgođenata slike

odredili smo nagrade.

Svaki tko nadje

povratak i preslikava

dohva jednu uru za

gospodu ili gospodjo

vrednu 25 K ili po

izeli 20 K u polovom

u cenu kao nagrada.

Uvjet je da stvari po

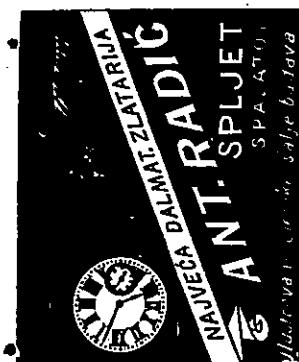
sličju naruči krasni

Diana* imit. zlatni lanač i pošalje između K 1-65

u post. markama. Razdaje se nagrada slično

Bočiću 1914. Sve poduzetka uprave na

Utar F. Schmidt, Prag, Kraljevské Vinohrady.

Širite „Našu Slugu“.

ISTARSKA POSUJILNICA I PULI

registrira zadružna ne ograničena javnoće

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbenе zajmове i
uz mjesecnu otplatu te prima uloške,
koje ukazuju uz

4 1 | 2 0 | 0

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Predaja se uz veoma snažene cijene

Singerovi šivaći strojevi

malo rabljeni za K 28.—

Upitati se u Clive Glenatsoho br. 1
I. kat.

Pozor! Pozor!

Veliko skladiste i zaliha

Šivačih strojeva
za krojače, postolare
Singer šivači stroj
za obrt i domaću porabu
K 76.—
sa 5 godišnjim jamstvom!

Dvokolice
Premjer E-kta Helios, dvo-
kolice Cesar stope K 150.—. Cijenike
pošalje franko.

Preporuča se: Svoj k svojim
Jos. Dekleva i sin
Gorič, via Kanaliste 1.

Astro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Puntu

Plovđbeni red počinje od 1. lipnja do
31. listopada 1914.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Gradotok-Mališka-Omišalj-Riška

svaki dan tamo i natrag.

Uvjeto pristaje u ponedjeljak i četvrtak u Njivici

ama i sreda u Torkulu.

Baška-Vrbnik-Sv. Marak-Silo-Riška

svaki dan osim nedjelje tamo i natrag.

Rab-Baška-Riška

u utorak, četvrtak i subotu tamo, u po-

nedjeljak, sredu i petak natrag.

Plovđbeni redovi budava i franko.

Glavno odpravniličto:

na Rivi Cristoforo Colombo 4, te-
lefon 1264, — u Opatiji na gatu u vlastitom
kiosku, telefon 272.

trazna moderna roba za mušku i žensku odjelu raznolika uz najniže cijene

Jugoslavenska trgovina

F. Stotnicki u Celju (Stajerska)

br. 314.

Pisite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje budova. Za
naručbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unaprijed.

Croatia " OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palati, ugađe Koravske i
Preradovićeva ulice.

Predražnica u Trstu, Via del Lavatoio br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo,

Ova zadružna prima uz povoljne uvjete slijedeće vrsti osiguranja:

Na imetak i život;

1. Osiguranja glavnica za slučaj dozivljaja i smrti, 2. Osiguranja mira, 3. Osiguranja životnih renta;

III. Stakleni ploča prete rati pažnja.

Zadržana imovina u svim odjelima iznosi . . . . . K 3,375.050-88

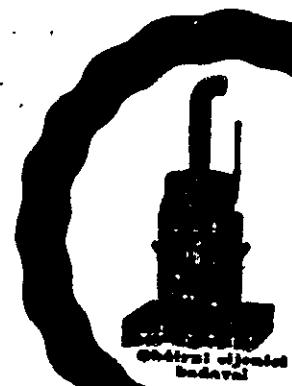
Godišnji prihod premije . . . . . K 1,571.135-97

Isplaćene odštete . . . . . K 6,400.996-52

Spesobi povjerenici i akvizitori na sjedištu sa povoljnim uvjetima.

Povjer. za Palukolice: Ante Iskra, Via Campo Marzo 5 I. kat.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

POKUĆTVA

Filip Barbalic - Pula
Via Sismondo Br. 12, i Vin. Dlina. Br. 2

SLAVENTIMA PULE I OKOLICE
preporuča

SKLADIŠTE

Himna

Družbe sv. Cirila i Metoda prodaje se u
korist Družbe tiskara Laginja (dr. u Puli).